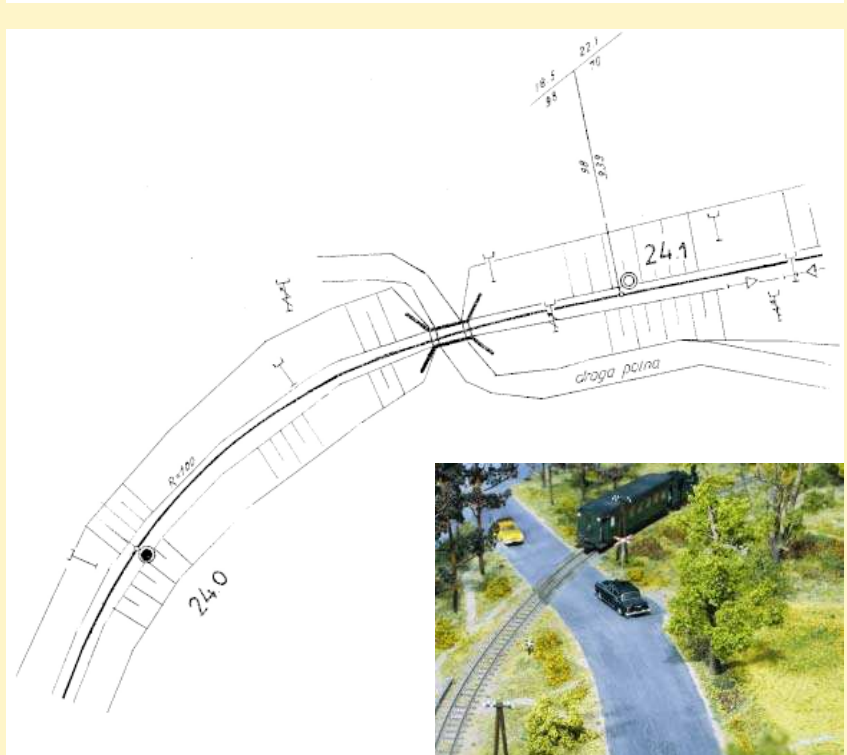

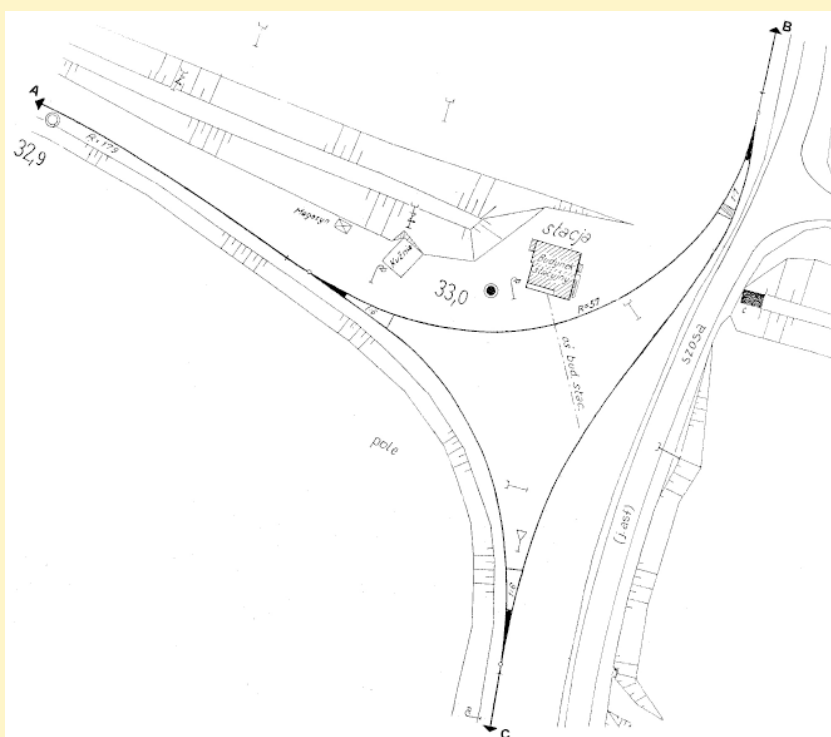
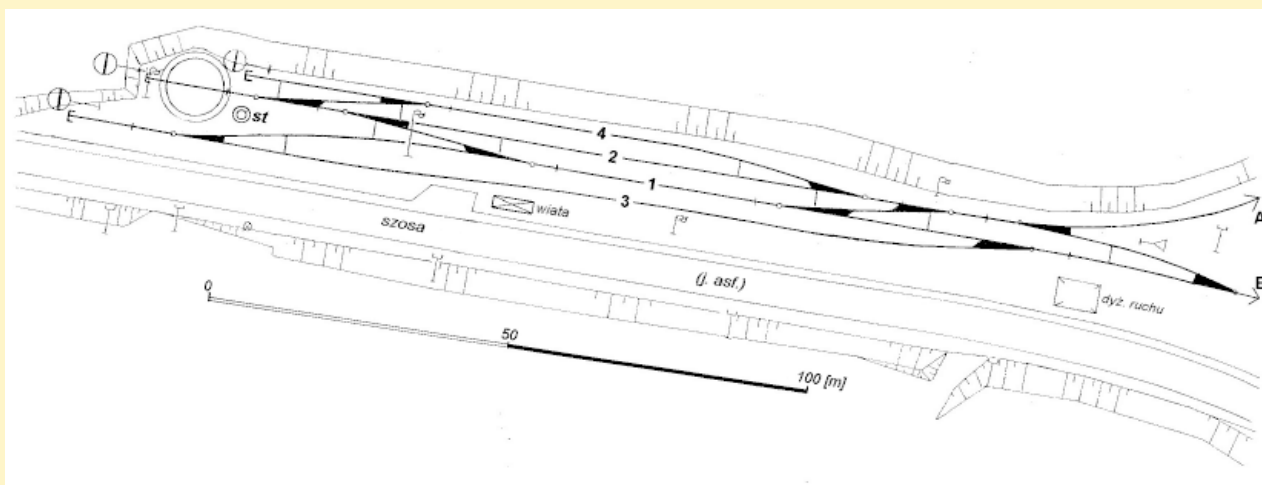
Realistyczna makieta na niewielkiej powierzchni – co budować (2) ?

W poprzednim numerze ŚK starałem się podpowiedzieć czytelnikom-modelarzom, od czego należy zacząć budowę makiety kolei wąskotorowej. Teraz podam kilka przykładów kształtowania łuków na torach kolei wąskotorowych oraz zaprezentuję przykładowy układ torów na wąskotorowej stacji.

Łuki wykonywane na torach makiety kolejowej są z reguły elementami, które już „na pierwszy rzut oka” pozwalają stwierdzić, czy makieta jest modelem prawdziwej kolei, czy też tylko zabawką, umownie przypominającą rzeczywistość. Promienie łuków, występujące w oryginalnych na kolejowych szlakach, rzadko kiedy „schodzą” poniżej 250 metrów. Oferowane przez producentów modelowe tory o promieniach łuku rzędu 300-600 mm (w wielkości H0) nadają się zatem bardziej do budowy modelu torów tramwajowych niż kolejowych. Patrząc z drugiej strony – wykonanie na makiecie realistycznego łuku o promieniu rzędu 2000-3000 mm o dużym kącie zwrotu wymaga olbrzymiej powierzchni i z reguły jest możliwe do wykonania tylko na makietach segmentowych.

Rzecz ma się inaczej na kolejach wąskotorowych. Patrząc na oryginalne plany linii kolejowych o szerokości toru 750 mm zauważymy, że łuki o promieniach 50-100 metrów nie są tam rzadkością. „Przekładając” to na wielkość H0e okaże się, że łuk na modelowym torze wąskim, mający promień 600-1000 mm, wygląda realistycznie, ba – jest nawet w pełni zgodny z oryginałem! Zastosowanie niewielkich skrótów i zmniejszeń, czyli ułożenie toru wąskiego w łuku $R = 500$ mm nie powoduje więc utraty realizmu, a zarazem umożliwia wykonanie makiety, która zmieści się nawet w niewielkim pokoju. Przykładem niech będą dwa zamieszczone tutaj plany sytuacyjne rzeczywistych fragmentów wąskotorowych szlaków. Zauważmy, że w obu przypadkach kąty zwrotu łuków są duże. Tor „zakręca” nawet o kąt 90 stopni na bardzo krótkim odcinku. Ponadto występują tam ciekawe elementy infrastruktury: wiadukt kolejowy nad polną drogą, wysoki nasyp, przejazdy kolejowe, drogi asfaltowe i gruntowe. Całość dopełniają słupy teletechniczne i energetyczne, a także rowy melioracyjne, znaki i wskaźniki oraz – co oczywiste – elementy przyrody. Budując niewielki (nawet półtorametrowej długości) fragment makiety, można umieścić na nim wiele charakterystycznych elementów polskiego krajobrazu i polskich kolei wąskotorowych. Wystarczy popatrzeć na zamieszczone fotografie, które (podobnie jak w poprzednim numerze ŚK) przedstawiają tylko niewielkie części makiety Andrzeja Sadłowskiego, wykonanej w wielkości H0e i odwzorowującej wybrane odcinki Żuławskiej Kolei Dojazdowej.

Odwzorowanie na makiecie stacji jest marzeniem każdego „rasowego makieciarza”. Jest to przedsięwzięcie trudne, a w przypadku dużych stacji normalnotorowych, w warunkach domowych wręcz niewykonalne. O wiele łatwiej jest zbudować stację wąskotorową. Przede wszystkim będzie ona – jak cała kolej wąsko-

torowa – niewielka. W tej części artykułu rozpocznę jedynie ten temat, przedstawiając przykładowy układ torowy czołowej stacji na linii kolejowej o szerokości toru 750 mm. Pomimo tego, że jest to stacja węzłowa (świadczą o tym toru wyprowadzone w dwóch kierunkach: A i B) jej układ torowy trudno zaliczyć do skompliko-

wanych. Przede wszystkim tory stacyjne są bardzo krótkie. Model wykonany w wielkości H0e z powodzeniem zmieści się na długości 2 metrów. Stacja posiada jedynie niewielki, drewniany barak mieszczący pomieszczenie dyżurnego ruchu i wiatę dla podróżnych oczekujących na pociąg. Nie ma na niej peronów (wsiadanie do wagonów umożliwiają międzytorza wypełnione żwirem aż do główek szyn) ani semaforów. Do zapewnienia bezpieczeństwa ruchu pociągów służą najprostsze, ręczne, kluczowe urządzenia srk. Na tej niewielkiej stacji jest natomiast obrotnica i studnia do naboru wody przez parowozy. Warto zauważyć, że z kierunku A pociągi przyjmuje się na tor nr 4, zaś z kierunku B – na tor nr 3. Wyprawienie pociągów na szlak w kierunku A jest możliwe z torów nr 4, 2 i 1, a w kierunku B ze wszystkich torów. Tak więc na tej niewielkiej stacji znajdować mogą się jednocześnie aż cztery pociągi! Stacja jest przystosowana wyłącznie do obsługi ruchu pasażerskiego. Nie ma na niej ani ładowni, ani torów bocznych do odstawiania wagonów towarowych. Warto szczególnie przeanalizować ten plan, a może nawet narysować go w skali 1:87 aby przekonać się, że na niewielkiej powierzchni również można zbudować realistyczny model kolejowej stacji.

W następnym miesiącu napiszę o innych, równie nieskomplikowanych, lecz ciekawych układach torowych stacji wąskotorowych, a już teraz zachęcam do rozpoczęcia budowy makiety odwzorowującej polską kolej wąskotorową.

Leszek Lewiński

